

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

**The Development of Creative Leadership of School Administrators
under the Pathum Thani Educational Service Area Office**

อภิษฎาพร ก้อนศรีลา¹, สุภัชฌา ศรีเอี่ยม², กันต์ฤทัย คลังพหล³
^{1,2,3}มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี, ประเทศไทย

Apichayapon Konsrila¹, Supatcha Sri-iam², Kanreutai Klangphahol³
^{1,2,3}Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage, Pathumthani Province, Thailand
✉: amfram.2562@gmail.com
(Corresponding Email)

Received: 26 February 2025; Revised: 21 March 2025; Accepted: 26 March 2025
© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จำนวน 339 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสภาพปัจจุบันของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.767), 2) ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.862) และ 3) การประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($PNI_{modified} = 0.52$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the actual state and the expected state for Creative Leadership of School Administrators, and 2) to study the needs for Creative Leadership of School Administrators under the Pathum Thani Educational Service Area Office. The sample group used in the research was 339 teachers under Pathum Thani educational

service area office. The tools were a questionnaire. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, prioritized need index (PNI modified). The results of this research were as follows: 1) The actual state of creative leadership of school administrators found that an overall is high) $\bar{x} = 4.06$, S.D.= 0.767), 2) The expected state to of creative leadership of school administrators found that an overall is high) $\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.862) ,and 3) The needs of the development of creative leadership of school administrators under the Pathum Thani educational service area office, it was found that the with the highest average was Teamwork (PNI_{modified} = 0.52).

Keyword: Creative Leadership, Needs assessment

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน สังคม และมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาจะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ การศึกษาไทยมีการจัดการศึกษาตามบริบทของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (ฉบับที่ 4) ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2019) ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ในสภาพแวดล้อมที่โลกมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้นำต้องมีไหวพริบ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน โดยการคิดนอกกรอบด้วยวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และผู้นำในด้านการศึกษาคควรเป็นบุคคลที่เฉลียวฉลาด มีความรอบรู้ในเหตุการณ์ต่าง ๆ มองภาพอนาคตอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดการค้นพบสิ่งใหม่หรือการสร้างสิ่งใหม่ ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของผู้นำหรือผู้บริหารองค์กรในการจูงใจหรือนำบุคคลอื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ ด้วยกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะทำใหบุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ขององค์กรด้วยวิธีการค้นหาแนวทางใหม่ ๆ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานในองค์กรคิดต่างคิดนอกกรอบหรือคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปทุมธานี เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพื้นที่ครอบคลุม 8 ได้แก่อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอลองหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ มีโรงเรียนในความรับผิดชอบจำนวน 169 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นอำเภอลองหลวง 33 โรงเรียน อำเภอเมืองปทุมธานี 25 โรงเรียน อำเภอลาดหลุมแก้ว 22 โรงเรียน อำเภอสามโคก 22 โรงเรียน อำเภอธัญบุรี 11 โรงเรียน อำเภอลำลูกกา 30 โรงเรียน และอำเภอหนองเสือ 26 โรงเรียน ปัจจุบัน สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาปทุมธานี เล็งเห็นนโยบายการศึกษา แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย ปรับกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียน ที่ทันสมัย และหลากหลาย ด้วยการยกระดับให้มีมาตรฐานโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี บริหารจัดการโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งในแต่ละโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกัน ในแต่ละโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ซึ่ง

อาจจะขึ้นอยู่กับการบริหารของผู้บริหารของสถานศึกษานั้น สภาพปัญหาที่แสดงถึงความสำเร็จ ความล้มเหลวของการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กร มีหลายปัจจัย ปัจจัยที่น่าสนใจและเห็นว่ามีสำคัญอย่างยิ่งคือปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำสถานศึกษา (Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, 2023)

จากสภาพปัญหาในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยุค 4.0 จะมีการเพิ่มคุณภาพในทุกภารกิจ ทั้งการเรียน การสอน การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองตลอดชีวิต จึงต้องมีการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่มีเป้าหมายหลักประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษานำไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 รวมไปถึงปัญหาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (RT /NT / O-Net) ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละรวมต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของระดับประเทศทั้งในภาพรวมทุกรายวิชา และจำแนกรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ นวัตกรรม (Viphoouparakhot, 2021) ซึ่งสภาพดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี จะต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในผลักดันสถานศึกษาสู่เป้าหมายที่ ประสบความสำเร็จ ให้ทันต่อสภาพปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 169 แห่ง จำนวน 3,068 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน คน 339

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบเติมข้อความและแบบมาตราส่วนค่า แบบสอบถามมีความตรงตามเนื้อหา โดยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ .80 ถึง 1.00 ความเที่ยง (Reliability) วิเคราะห์โดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือและนำหนังสือจากจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 339 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความจำเป็น

4. ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1.1 ระดับสภาพปัจจุบันของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่น ด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสภาพปัจจุบัน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.15	0.677	มาก
ด้านความยืดหยุ่น	4.07	0.735	มาก
ด้านมีความคิดสร้างสรรค์	4.00	0.901	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.03	0.888	มาก
รวม	4.06	0.767	มาก

1.2 ระดับสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความยืดหยุ่น รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.24	0.772	มาก
ด้านความยืดหยุ่น	4.28	0.837	มาก
ด้านมีความคิดสร้างสรรค์	4.19	0.955	มาก
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.24	0.972	มาก
รวม	4.24	0.862	มาก

2. จัดลำดับความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านความยืดหยุ่น ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปทุมธานี

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่ พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น	
			$PNI_{modified}$	ลำดับที่
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.15	4.24	0.21	4
ด้านความยืดหยุ่น	4.07	4.28	0.51	2
ด้านมีความคิดสร้างสรรค์	4.00	4.19	0.47	3
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.03	4.24	0.52	1

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน

และนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทายและสร้างสรรค์ บุคคลที่ได้เป็นหรือไม่ได้เป็นผู้นำแต่มีภาวะผู้นำอยู่ในตัวเองสูงจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต มีทักษะในการบริหารจัดการตนเองและโลกรอบตัวได้อย่างสมดุล รู้จักการนำการประสานตนเองและผู้อื่นบนพื้นฐานแห่งความพอดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Danner (2008) ที่ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น (Flexibility) และความไว้วางใจ (Trust) นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นการสนับสนุนให้เกิดความสร้างสรรค์จากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thamkitchawat, T. (2019). ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Inkerd, J. (2021) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Sombunsirorat, S. (2019). ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณารายด้านผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร สถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการใช้ความสามารถการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การกิจของโรงเรียน มีการประเมินสถานการณ์พร้อมรับมือต่อความเสี่ยง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้วิธีการกระบวนการความรู้สิ่งใหม่ ๆ หรือความรู้และมวลประสบการณ์ที่สั่งสมไว้มานำประยุกต์ใช้เป็นแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับจิราวรรณ Inkerd, J. (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Kathinthe, K. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความยืดหยุ่น พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ มองเห็นปัญหา ร่วมกันหาทางออกของปัญหาที่หลากหลาย มีข้อมูลใหม่หรือวิธีการที่เหมาะสมกว่าซึ่งต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง โดยไม่ยึดติดกับความคุ้นเคยหรือความเคยชินกับกฎเกณฑ์เดิม ซึ่งสอดคล้องกับ Onchai, K. (2024) ได้ศึกษาเรื่อง แนว

ทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ด้านการมีความ ยืดหยุ่นและปรับตัว อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Sombunsirorat, S. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ด้านความยืดหยุ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3 ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา การริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการการทำงานที่แตกต่างไปจากเดิม สร้างขวัญ และกำลังใจ สร้างบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรตระหนักรู้ถึงการแก้ปัญหาด้วยวิธีการอย่างสร้างสรรค์ แสดงออกของผู้บริหารในด้านความเฉลียวฉลาด สติปัญญา มีความไวต่อการรับรู้ และการตอบสนองต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Inkerd, J. (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 พบว่า ด้านมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Seerod, C. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.4 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานนอกกลุ่มในการขอความร่วมมือหรือความช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันวางแผนและตัดสินใจกำหนดหน้าที่บทบาทของสมาชิก ประสานงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Nilpanthanan, T. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Kathinhet, K. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีความต้องการพัฒนาในระดับสูงสุด ซึ่งอาจสะท้อนถึงแนวโน้มของการบริหารงานในโรงเรียนที่ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอาจช่วยให้การบริหารจัดการภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่การทำงานร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ubben (2011) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมเป็นการที่ผู้บริหารใช้กระบวนการ

บริหารสถานศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบทีม รวมถึงการรับฟังเพื่อนร่วมงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่น สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการจัดระบบความคิด การวางแผนกลยุทธ์ และการประมวลผลเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ ได้อย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Samaae, A. (2019) กล่าวว่า ความยืดหยุ่นและการปรับตัวในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรม การศึกษา เป็นต้น ต่อมาคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sinlarat, P. (2018) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำพาสถานศึกษาให้มีความเท่าทันต่อยุคสมัยอยู่เสมอ และด้านการมีวิสัยทัศน์อยู่ในลำดับสุดท้าย สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานในโรงเรียน ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ชุมชน หรือสังคมเท่าที่ควร แต่ให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาสถานศึกษา เช่น การพัฒนาระบบภายในองค์กร การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้มีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sawangklap, J. (2018) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมคือการทำงานที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาด้วยการเรียนรู้แบบทีม เพื่อเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถที่จะสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้โดยมีความพึงพอใจในการทำงานนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kathinthe, K. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาคพบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเหมือนกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ มีการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ และสร้างแรงบันดาลใจทางการศึกษามาพัฒนาสถานศึกษาให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ซ้ำเดิมและคิดนอกกรอบ

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ลำดับที่ 1 คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่น ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาที่ได้นำมาพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตามลำดับความต้องการจำเป็น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อยอดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี เพื่อปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบริบทสถานศึกษา

2. ควรจะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Danner, U. N., Aarts, H., & de Vries, N. K. (2008). Habit vs. intention in the prediction of future behavior: The role of frequency, context stability and mental accessibility of past behavior. *British Journal of Social Psychology*, 47(2), 245–265.
<https://doi.org/10.1348/014466607X230876>
- Inkerd, J. (2021). *Creative leadership of school administrators according to the views of secondary school teachers in Phitsanulok Province under the Office of Secondary Education Area 39* (Master's Thesis, Educational Administration Program, Naresuan University).
- Kathinhet, K. (2019). *Creative leadership of school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 2* (Master of Education Thesis, Educational Administration Program, Buriram Rajabhat University).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Ministry of Education. (2019). *Basic Education Core Curriculum 2008*. Bangkok: Agricultural Cooperatives Association of Thailand.
- Nilpanthanan, T. (2019). *Creative Leadership of School Administrators under the Secondary Educational Service Area Office 32* (Master of Education Thesis, Educational Administration Program, Buriram Rajabhat University).
- Oncha, K. (2024). The development of the creative leadership model of the director in the vocational education in Phichit Province. *Journal of Modern Learning Development*,

7(2), 65–76.

- Pathum Thani Primary Educational Service Area Office. (2023). *Teacher staffing data in schools under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office*. Pathum Thani: Pathum Thani Primary Educational Service Area Office.
- Samaae, A. (2019). *A study of creative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Yala Area 3* (Independent study for Master of Education, Educational Administration Program, Hatyai University).
- Sawangklap, J. (2018). *The formative leadership of administrators as perceived by teachers at School Network 20 of Donmueang District under Bangkok Metropolis* (Independent study for Master of Education, Educational Administration Program, Rajabhat Suan Dusit University).
- Seerod, C. (2022). The guidelines for development creative leadership of school administrators in the 21st century under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 5. *Phimoldhamma Research Institute Journal*, 9(3), 105–120.
- Sinlarat, P. (2018). *Educational leadership*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sombunsirorat, S. (2019). *A study of creative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area, Pathum Thani Area 2* (Master of Education Thesis, Educational Administration Program, Rajamangala University of Technology Thanyaburi).
- Thamkitchawat, T. (2019). The development of the programs to enhance a creative leadership of school administrators in the private education under Buriram Provincial Office. *Academic Journal of Buriram Rajabhat University*, 11(2), 1–18.
- Ubben, G. C., Hughes, L. W., & Norris, C. J. (2011). *The principal: Creative leadership for excellence in school* (7th ed.). Bolton, MA: Pearson.
- Viphoouparakhot, V. (2021). Area based education management of participatory management of basic education school administrators. *Panyapiwat Journal*, 13(3), 320–332.